

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)**

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 201__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент
(назва магістерської програми)

на тему: « Управління фінансовою стійкістю підприємства »
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦВФН

Москаленко Лариса Петрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., ст.вискладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Астахова Наталя Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП		4
РОЗДІЛ 1.	Теоретично-методичні засади управління фінансовою стійкістю підприємства	7
1.1.	Економічна сутність поняття фінансова стійкість підприємства	7
1.2.	Система управління фінансовою стійкістю підприємства	13
1.3.	Методичні засади оцінювання фінансової стійкості підприємства	19
РОЗДІЛ 2.	Оцінювання фінансової стійкості підприємства ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО»	31
2.1.	Загальні тенденції у розвитку підприємництва в Україні	31
2.2.	Оцінка фінансового стану підприємства ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО»	38
2.3.	Аналіз фінансової стійкості підприємства ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО»	46
РОЗДІЛ 3.	Напрями вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства	53
3.1.	Новації в управлінні фінансовою стійкістю підприємства та імплементація у діяльність	53
3.2.	Рекомендації щодо прогнозування фінансової стійкості підприємства ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО»	60
3.3.	Шляхи підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО»	68
ВИСНОВКИ		76
Список використаних джерел		79
Додатки		84

ВСТУП

Актуальність теми. Фінансова стійкість є основою фінансово-економічної стабільності функціонування будь-якого господарюючого суб'єкта та запорукою його незалежності від змін ринкової кон'юнктури. Визначення кордонів фінансової стійкості відноситься до числа найбільш актуальних проблем управління фінансовим станом в цілому і фінансової стійкістю зокрема.

В Україні в умовах нестабільної політичної ситуації, постійних змін в законодавстві, інфляції і кризи неплатежів кожний суб'єкт господарювання постійно шукає шляхи підвищення ефективності своєї діяльності.

Як показує вітчизняна і зарубіжна практики, недостатня фінансова стійкість призводить до незабезпеченості ресурсами для фінансування організацією її поточної, фінансової та операційної діяльності, до неплатоспроможності і неспроможності. Фінансова стійкість є найважливішим індикатором здатності організації успішно функціонувати в умовах економічної нестабільності, забезпечуючи власний розвиток при певному рівні ризику. Все вищесказане актуалізує проблему ефективного управління фінансовою стійкістю.

Отже, у період економічної та політичної кризи нашої держави основним із завдань будь-якого підприємства виступає забезпечення та управління його фінансовою стійкістю. Для досягнення даної мети виникає необхідність у виявленні та аналізі факторів, які впливають на фінансову стійкість підприємства.

Цій проблематиці присвячено багато праць як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Зокрема це Савицька Г.В., Поддєрьогін А.М., Філімоненков О.С., Кривицька О.Р., Грабовецький Б.Є., Бланк І.А., Базілінська О.Я., Лахтіонова Л.А., Родіонова В.М., І.А. Бланк, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька, Скляр Г.П., Шеремет А.Д., Сайфулін Р.С., Негашев Н.М., Д. К. Ван Хорн, А.Р. Макмін, Карлін Т.Р., Оспіщев В.І.,

Вердієва Ю.М., Докієнко Л.М., Приймак І.І., Цал-Цалко Ю.С., А.І. Чопозова, І.А. Демченко та багато інших.

Незважаючи на значні здобутки у дослідженні проблем забезпечення фінансової стійкості, її поняття остаточно у вітчизняній та іноземній школах не сформувалося, немає універсального визначення, яке би сповна розкривало функції та особливості забезпечення фінансової стійкості підприємств, індикатори її оцінювання, відсутні якісні стратегічні механізми зменшення вразливості банків до зовнішніх та внутрішніх факторів дестабілізації, крім того, потребують удосконалення аспекти формування, зміцнення та забезпечення управління фінансової стійкості банків на довгострокову перспективу відповідно до сучасних глобалізаційних процесів та умов функціонування банків України.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступає процес управління фінансовою стійкістю підприємств.

Предметом дослідження є економічні відносини щодо оцінки, управління та забезпечення фінансової стійкості підприємств.

Метою роботи є вивчення теоретичних положень оцінки фінансової стійкості підприємства та практичних аспектів з урахуванням показників фінансової стійкості в умовах становлення ринкових відносин, а також надання пропозицій щодо її вдосконалення і дослідження проблем, що негативно на неї впливають.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- 1) дослідити економічну сутність поняття та значення фінансової стійкості для підприємства;
- 2) дослідити систему управління фінансової стійкості;
- 3) висвітлити методичні засади щодо визначення фінансової стійкості за абсолютними та відносними показниками;
- 4) оцінити загальні тенденції у розвитку підприємництва в Україні

- 5) надати загальну характеристику ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО»;
- 5) визначити економічну ефективність діяльності ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО»;
- 6) здійснити аналіз фінансової стійкості ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО»;
- 7) з'ясувати загальні напрямки поліпшення фінансової стійкості підприємства;
- 8) встановити можливості поліпшення ліквідності та платоспроможності як елементів фінансової стійкості;
- 9) з'ясувати напрями поліпшення фінансового менеджменту як напрямок підвищення фінансової стійкості.

Для досягнення поставленої мети використовувались різні методи дослідження, в тому числі: групування, системний підхід, метод структурно-логічного групування, індексний, порівняльний, економіко-статистичний метод, нормативний та інші методи.

Інформаційна база. Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних економістів з даної тематики, а також нормативно-правові акти України, що визначають методологічні засади розкриття інформації про стан та діяльність суб'єктів господарювання у їх фінансовій звітності, періодична і спеціальна література з аналізу фінансової стійкості підприємства. В ході написання кваліфікаційної роботи використовувалися наукова періодика з досліджень фінансової стійкості підприємств, підручники, монографії, періодичні публікації, фінансова та статистична звітність досліджуваного підприємства за період з 2015–2018 роки.

ВИСНОВКИ

В умовах ринкової економіки фінансові аспекти діяльності підприємства стають особливо актуальними. Зміцнення фінансового стану є основною передумовою його виживання і поступового переходу до упевненого розвитку в наступному.

Тільки за умови підтримання рівня фінансової стійкості на прийнятному рівні, підприємство може формувати чинники кількісних та якісних змін для сталого функціонування у сучасних умовах і зростання власного потенціалу в майбутніх періодах.

Виходячи з розглянутих питань у кваліфікаційній роботі можемо зазначити що:

1. Фінансова стійкість — комплексне поняття, яке перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних процесів. Тому її слід визначити як такий стан фінансових ресурсів підприємства, результативності їхнього розміщення й використання, при якому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності – на основі зростання прибутку й активів при збереженні платоспроможності й кредитоспроможності.

2. Головна мета управління фінансовою стійкістю підприємства органічно поєднана з головною метою фінансового менеджменту, це забезпечення відносної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку. Така рівновага характеризується високим рівнем фінансової стійкості і платоспроможності підприємства і забезпечується формуванням раціональної структури майна та капіталу, ефективними пропорціями в обсягах формування фінансових ресурсів за рахунок різних джерел, достатнім рівнем самофінансування інвестиційних потреб.

3. При використанні різних методів для виконання завдань оцінювання фінансової стійкості підприємства важливим є набір використовуваних оцінних показників, що дозволяють отримати обґрунтовані висновки. Для проведення моніторингу необхідно сформувати групу показників, що дають у

сукупності комплексну характеристику стану й перспектив будь – якого підприємства. Кількість показників моніторингу повинна бути невелика, тому що тільки в цьому випадку можна, з одного боку, створити передумови для оперативності й комплексності аналізу, а з іншого боку – уникнути надмірної трудомісткості й виключити сперечливість висновків. Крім того, повинна бути дана чітка й недвозначна інтерпретація показникам й їхнім значенням, а також сукупності значень показників.

4. Аналіз абсолютних та відносних показників діяльності підприємств України свідчить про недостатність власного обігового капіталу для забезпечення їхньої діяльності та зниження фінансової стійкості. Зважаючи на кризові умови господарювання, українським підприємствам складно підтримувати достатній рівень фінансової стійкості.

Для поліпшення фінансової стійкості підприємствам необхідно збільшити обсяг власних фінансових ресурсів, визначити найбільш оптимальне співвідношення складників капіталу, за якого підприємство зможе вільно маневрувати та ефективно використовувати грошові кошти, забезпечуючи тим самим безперебійний процес виробництва та реалізації продукції.

Фінансова стійкість багатьох українських підприємств знижується також внаслідок низької конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг на світовому ринку. Для покращення ситуації вітчизняним підприємствам необхідно активізувати інноваційну діяльність, запроваджувати нові види технології та організації виробництва.

5. Проводячи оцінку фінансової звітності підприємства ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО» зазначимо, що в цілому всі значення коефіцієнтів мають задовільні значення. Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції підприємства на протязі 2014-2018 років більш за рекомендоване значення, що свідчить про ефективність господарської діяльності підприємства. Підприємство нарощує валюту балансу, що свідчить

про розширення діяльності.

На кінець 2018 року оборотні активи склали 159,7 тис. грн., що дорівнює валюті балансу. Це свідчить, що у підприємства немає важко реалізуємих активів. Основна вага припадає на запаси, які складають 159,4 тис.грн., дебіторська заборгованість поступово знизилась до 0,2 тис.грн. Що є позитивною зміною і може свідчити про покращення ситуації з оплатою продукції підприємства і про вибір оптимальної політики продаж.

Основним джерелом формування фінансових ресурсів ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО» на кінець 2018 року виступає власний капітал, який зріс на 25,3 тис.грн з 2015 року, що сприяє зростанню фінансової стійкості підприємства.

Це свідчить про формування достатньої кількості мобільної структури активів, що сприяє прискоренню оборотності активів підприємства. Підприємство має “легку” структуру активів, що свідчить про мобільність майна підприємства.

6. Підприємство нарощує валюту балансу, що свідчить про розширення діяльності. При цьому погіршується показник власних оборотних коштів (ВОК). Показники фінансової стійкості свідчать про те, що підприємство фінансується за власні кошти засновників.

7. Запаси підприємства не можна покрити лише за допомогою власних оборотних коштів. Підприємству потрібно залучати довго- чи короткострокові кредити. Але підприємство має інші поточні зобов’язання, які виступають латентним кредитом для підприємства.

ТОВ «Торговельно-технологічна група ІНСТІО» недостатньо уваги приділяє фінансовому управлінню.

Список використаних джерел:

1. П'ятницька Г. Т., Найдюк В. С. Фінансова стійкість як базис для визначення стратегічного вектору інноваційного розвитку підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 4. С. 7-16.
2. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. Київ. Центр учбової літератури. 2013. 566 с.
3. Фінанси підприємств: Підручник . Під ред. А.М.Поддєрьогіна. 2-ге вид., перероб. І доп. КНЕУ. 1999. 384с.
4. Башнянин Г.І., Лінтур І.В. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення. Економіка і суспільство. 2015. № 1. С. 65–68.
5. Савицкая Г.В. Методика комплексного анализа хозяйственной деятельности. Москва. ИНФРА-М, 2006. 320 с.
6. Скаковська С. С., Заблук Ю. В. Фінансова стійкість підприємства та її забезпечення. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2017. Вип. 1. С. 72-79.
7. Стоянов Е. А. Экспертная диагностика и аудит финансово-хозяйственного положения предприятия. Москва. Перспектива, 2014. 455 с.
8. Ловінська І.Г. Фінансова стійкість організації як індикатор економічного потенціалу. Фінанси, облік і аудит. 2014. Вип. 1. С. 252–259.
9. Русіна Ю. О., Полозук Ю. В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. International scientific journal. 2015. № 2. С. 91-94.
10. Савицька Г.В., Бандурка О.М., Коробов М.Я. Економічний аналіз діяльності підприємства: Підруч. для студ. вищ. навч. закл., що навч. за освітньо-проф. програмою спеціаліста зі спец. «Фінанси», «Банківська справа»: «Облік і аудит». 2. вид., перероб. і доп. Київ. Либідь, 2013.

- с. 384 с.
11. Мартинюк В. М. Методологічні принципи управління фінансовою стійкістю підприємств торгівлі. Наука й економіка. 2011. № 4. С. 27–33.
 12. Астахова Н.І., Гончаренко О.М., Світличної О.С. Стабілізація фінансово-економічної системи України: новітні моделі та перспективи розвитку: монографія Одеса. Атлант, 2017. 271 с. (розділ 3.1. Моделі фінансової стійкості підприємств реального сектору економіки)
 13. Масленніков Є. І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю торговельного підприємства: монографія. Одеса. Прес-кур'єр, 2015. 316 с.
 14. Пігуль Н.Г., Клименко А.В., Пігуль Є.І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України Приазовський економічний вісник Вип.1 (12) 2019 стр.186-190 http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/35.pdf звернення 4.10.2019
 15. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: Навч. пос. Київ. Кондор, 2005. 193 с.
 16. Сабліна Н. В., Кузенко Т. Б. Формування стратегічних карт у рамках реалізації процесу управління фінансовою безпекою підприємства. Бізнес Інформ. 2013. №4. С. 326–331.
 17. Голубева Т.С., Колос І.В. Методологічні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 5. С. 66-71.
 18. Крейнина М.Н. Финансовое состояние предприятия. Методы оценки. Москва. ИКЦ "Дис", 2016. 378 с.
 19. Кузнецова С. А., Вареник В. М., Гулевич Н. С. Система раннього запобігання та реагування як засіб підвищення фінансової стійкості малого підприємства. Академічний огляд. 2016. № 2. С. 43-52.
 20. Ловінська І.Г. Фінансова стійкість організації як індикатор економічного потенціалу. Фінанси, облік і аудит. 2014. Вип. 1. С. 252–

- 259.
21. Марченко Н. А., Деркач А. О. Напрямки підвищення фінансової стійкості промислових підприємств. Чернігівський науковий часопис. Серія 1 : Економіка і управління. 2016. Вип. 1. С. 92-97.
 22. Донченко Т.В. Теоретичні основи формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства. Вісник Київського національного університету. 2015. № 1. С.23-27.
 23. Ткаченко І.П., Чувачалова І.А., Чувачалов О.А. Оцінка фінансової стійкості підприємства та напрями її забезпечення Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". 2012. № 5. С. 96–104
 24. Державна служба статистики України
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze.htm дата звернення 07.10.2019
 25. Докієнко Л.Д. Управління фінансовою стійкістю підприємств торгівлі [Текст] Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Київ. 2005.
 26. Приймак І.І. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України [Текст]. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Львів. 2007.
 27. Экономическая стратегия фирмы: Учебное пособие .Под ред. д–ра екон. наук, проф. А.П. Градова. 2–е изд., испр. и доп. СПб. Специальная литература, 2015. 589 с.
 28. Copeland, T., Dolgoff, A. Outperform with Expectations-Based Management, J. Wiley and Sons Inc., 2005. 355 p.
 29. Коупленд Т. Expectations-Based Management. Как достичь превосходства в управлении стоимостью компании .Т. Коупленд, А. Долгофф; [пер. Э.В. Кондуковой]. М. Эксмо, 2009. 384 с.
 30. Kaplan R. Risk Management – The Revealing Hand / R. Kaplan, A. Mikes. Journal of Applied Corporate Finance. 2016. № 28(1). P. 8–18.

31. Масленніков Є.І. Елементи системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2014. № 12/1. С. 25-28.
32. Костирко Л. А., Євтушенко М. В. Пріоритети фінансового контролінгу в управлінні вартістю господарюючих суб'єктів
<http://nti.khai.edu/ojs/index.php/cher/article/download/423/471>
33. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз : [навч. посіб.] Житомир . ПП «Рута», 2003. 680 с.
34. Домбровська Л.В. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом оптимізації структури капіталу. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". 2014. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2731>
35. Рябенко Г.М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства.
<http://finance.mnau.edu.ua/files/articles/2012-ryabenko-spfsp.pdf>
36. Городинська Д.М. Аналіз та шляхи покращення фінансового стану підприємства
<http://ukrref.su/finansovye-nauki/48211-Analiz-i-putiuluchsheniy-afinansovogo-sostoyaniya-predpriyatiya.html>
37. Хамів О. В. Аналіз показників фінансової стійкості роздрібних торговельних підприємств. Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. 2011. Вип. 21.13. С. 332–337.
38. Рубан Т., Білоброва І., Кандиба К. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. Економіка. 2012. № 6 (120). С. 67–73
39. Савко О.Я. Підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств
http://mevhnu.com/load/2013/7_konkurentnij_potencial_pidpriemstva_metodi_ta_mekhanizmi_pid_vishhennja/37-1-0-180
40. Русак Н. А., Стражев В. И., Мигун О. Ф. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности. Мн. Выш. шк., 1999. 398 с.

41. Крейнина М. Н. Финансовое состояние предприятия. Методы оценки. М.: ИКЦ "Дис", 1997. 224 с.
42. Ковалев В.В., Волкова О. Н. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. М.: Проспект, 2002. 432 с.
43. Литвин Б.М., Стельмах М.В.. Фінансовий аналіз: навч. посібник К.: Хай-Тек Прес, 2008. 336 с.
44. Буряк Л.Д Фінансовий менеджмент в малому бізнесі: [навч. посібник] К.: КНЕУ, 2002. 84 с.
45. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: Монографія 2-ге вид., без змін. К.: КНЕУ, 2006. 268 с.
46. Терещенко С. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Вісник НБУ, 1999. №11. С. 52-57.
47. Управление финансами: бизнес-курс: Рекомендовано Высшей школой менеджмента Государственного университета – высшей школы экономики. Под ред. Джона Лесли Ливингстона и Теодора Гроссмана. М.: Омега-Л, 2006. 837 с.